

na obdobje enega leta.

Med članki in razpravami so bili v teli letih objavljeni prispevki, ki so obravnavali temeljna teoretična in praktična vprašanja arhivistike kot naprimer:

- strokovna obdelava in valorizacija gradiva s področja uprave, bivših SIS, pravosodja, gospodarstva, političnih strank in DPO, šolstva, zdravstva, kulture, RTV, društev ter gradiva posameznih občanov,

- arhivski informacijski sistem,
- arhivska zakonodaja,
- zgodovina arhivov in arhivistike,
- raziskovanje, evidentiranje in snemanje arhivskega gradiva v tujih arhivih,
- arhivsko gradivo za zgodovino Slovencev v tujih arhivih,

- z vseh strokovnih vidikov je bila obravnavana tehnična dokumentacija, filmsko arhivsko gradivo in novi nosilec zapisov oziroma informacij,

- precej člankov pa je bilo objavljenih tudi s področja zgodovine in pomožnih zgodovinskih ved itd.

Priznati moramo, da smo glede člankov in razprav še vedno v glavnem odvisni od referatov raznih kongresov in posvetovanj arhivskih delavcev, manj pa sistematično pridobivamo avtorje. To seveda večkrat vpliva na aktualnost in strokovno zasnovo glasila. Ne velja pa ta ugotovitev za ostale rubrike. Nadalje je značilno, da prispevki obravnavajo različna temeljna vprašanja arhivov in arhivistike, ki so posledica nenehnih političnih, gospodarskih in družbenih sprememb v obdobju po letu 1945. Te so se namreč neposredno održale tudi v kvantiteti in kvaliteti nastalega dokumentarnega in arhivskega gradiva, posredno pa pred arhivistiko postavljale nove strokovne probleme kot naprimer valorizacijo gradiva, vprašanje dostopnosti gradiva za uporabo, predstavitev gradiva za pomembnejša povejna dogajanja itd.

V tem smislu je za širšo javnost aktualna vsebina XIII. letnika ARHIVO, ki je izšla v začetku aprila 1991. Prispevki v rubriki članki in razprave so razdeljeni tematsko na tri sklope. V prvem in drugem so objavljeni referati z lanskoletnega posvetovanja slovenskih arhivskih delavcev v Zrečah na temi »Arhivsko gradivo o zaplembah, nacionalizacijah in agrarni reformi« in »Varstvo tehnične dokumentacije«. Prva tema se nam je zdela aktualna v sedanjih družbenoekonomskih spremembah, predvsem pa potrebna arhivom in uporabnikom tovrstnega arhivskega gradiva. Škoda je le, da zaradi zamude avtorjev niso objavljeni referati iz Zgodovinskega arhiva Celje in Zgodovinskega arhiva Ptuj. Referati podajajo razvoj zakonodaje, ki je urejala zaplembe, nacionalizacije in agrarno reformo, prikazujejo pristojnosti, pooblastila in delovanje državnih upravnih in pravosodnih organov, ki so vodili navedene postopke ter dajejo dokaj podroben pregled nad ohranjenim arhivskim gradivom v Arhivu Republike Slovenije in regionalnih oziroma zgodovinskih arhivih. Uporabnikov za arhivsko gradivo zaplemb, nacionalizacij in agrarne reforme je v arhivih vse več, kljub temu, da zakon o denacionalizaciji še ni sprejet. Prispevki v Arhi-

vih dajejo osnovne informacije o ohranjenem gradivu, stopnji strokovne obdelave, pripomočkih za uporabo, itd., objavljena razprava z okrogle mize pa skuša odgovoriti na vprašanja, ki so povezana z pogoji uporabe oziroma dostopnosti tega gradiva v arhivih. Zelo koristni so tudi napotki, v katerih institucijah še kaže iskati tovrstno arhivsko gradivo.

V tem poročilu se ne bomo spuščali v ocenjevanje in problematiko posameznih prispevkov drugih rubrik. Skušali smo zajeti različna področja arhivske teorije in prakse, pa tudi druge stroke, ki so povezane z arhivistiko oziroma varstvom kulturne dediščine. Omenimo naj le, da je prvič v ARHIVU predstavljena in vključena restavratorska in konservatorska dejavnost, ki se ukvarja z varovanjem arhivskega, knjižničnega in muzejskega gradiva na papirju, pergamentu in drugih nosileh zapisov.

Za konec se želimo zahvaliti vsem, ki so v kakršnikoli obliki omogočili in sodelovali pri izhajanju glasila ARHIVI, zlasti zadnjega letnika. Tudi z njim dokazujemo potrebnost in rezultate arhivske stroke, razvijamo arhivistiko in se vključujemo v kulturno, znanstveno in izobraževalno sfero. Še toliko bolj so ARHIVI potrebni tudi za to, ker nas je arhivskih delavcev le dobra stotinja, dragocene arhivske kulturne dediščine Slovencev v arhivih pa na tisoče metrov.

Poročilo o delu Arhivskega društva Slovenije za leto 1991

Gašper Šmid

Arhivsko društvo Slovenije je načrtan program dela za leto 1991 realiziralo v celoti.

Izvršni odbor Arhivskega društva Slovenije, ki ga je v letu 1991 vodila Lilijana Vidrih-Lavrenčič, se je v preteklem letu sestala petkrat. Na sejah smo obravnavali tekočo problematiko in se hkrati pogovarjali za programske akcije oziroma usklajevali delo društvenih komisij in odborov. Opravljene so bile naslednje akcije:

- dotiskanje in razpošiljanje društvenega glasila Arhivi št. XIII in izplačilo avtorskih honorarjev

- organiziranje rednega letnega običnega zbora članov, vključno s Sekeijo delavcev, ki delajo z dokumentarnim gradivom v organizacijah, (3. april)

- udeležba na XIII. Posvetovanju Arhivskega centra pri Pokrajinskem arhivu Maribor: Sodobni arhivi v Radencih, (10-11. april)

- organiziranje in izpeljava tiskovne konferenec o društveni dejavnosti in njegovih publikacijah v Stekleni dvorani Čakarjevega doma, (21. maj)

- udeležba na XIII. Posvetovanju arhivskih delavcev Bosne in Hercegovine na Igmanu, kjer je bila tudi zadnja, in še to zaradi premalo članov, le formalna seja predsedstva Zveze arhivskih delavcev Jugoslavije, (20. - 21. junij)

- organiziranje in izpeljava XIV. Zborovanja ar-

hívkých delaveev Slovenije v Škofji Loki na temo: Varstvo arhivskega gradiva v luči nove zakonodaje. Na zborovanju je bil organiziran tudi izredni občni zbor z eno samo točko, in to, sodelovanje Arhivskega društva Slovenije v Zvezi arhivskih delaveev Jugoslavije. Sprejet je bil sklep, da Arhivsko društvo Slovenije izstopi iz članstva Zveze arhivskih delaveev Jugoslavije, s tem da se sodelovanje na strokovnem področju ne bi prekinilo (17. – 18. oktober)

– organiziranje in izpeljava strokovne ekskurzije, kjer smo si na povabilo Češkoslovaške arhivske uprave ogledali: Državni arhiv češke Krone s podarckom na hranjenju listin, češki filmski arhiv, Mestni arhiv Prage z oddelkom za konservacijo in restavracijo in Policijski muzej s svojim arhivom.

– priprave na izdajo društvene publikacije Viri št. 4

– priprave na izdajo društvenega glasila za leto 1991 Arhivi št. XIV, ki bo predvidoma izšlo v marcu 1992

– evidentiranje novih članov izvršnega odbora Arhivskega društva Slovenije, predsednika, podpredsednikov, tajnika in ostalih odborov oziroma komisij pri Arhivskem društvu Slovenije.

Celotna dejavnost društva spada v področje Ministrstva za kulturo z izjemo društvenega glasila Arhivi, katerega štiri petine stroškov financira Ministrstvo za znanost in tehnologijo. Arhivsko društvo Slovenije je s svojo dejavnostjo v letu 1991 opravičilo svoj obstoj s svojo dejavnostjo in s tem tudi opravičilo vložena sredstva.

Poročilo o posvetovanju arhivskih delaveev Bosne in Hercegovine na Igmanu od 20. do 21. junija 1991

*Boris Rozman
Gašper Šmida*

Na Igmanu je bilo v času od 20. do 21. junija 1991 posvetovanje arhivskih delaveev Bosne in Hercegovine. Posvetovanje so na začetku hoteli organizirati v Neumu, vendar so se v zadnjem trenutku zaradi politične situacije premislili. Osnovni temi posvetovanja sta bili: ARHIVSKA DEJAVNOST V POGOJIH NOVIH DRUŽBENIH ODNOSOV, STANDARDI IN NORMATIVI ZA ARHIVSKO DEJAVNOST BOSNE IN HERCEGOVINE IN NJIHOVA UPORABA V PRAKSI.

Posvetovanje je odprl predsednik arhivskega društva BiH Miroslav Marić. Sledili so mu pozdravni govori upravnika hotela, dr. Bogdana Lekića (v imenu Arhiva Jugoslavije), Petra Strčića iz Zagreba (v imenu Zveze arhivskih delaveev Jugoslavije), Gašperja Šmida (v imenu Arhivskega društva Slovenije, Arhiva Republike Slovenije in Zgodovinskega arhiva Ljubljana) in predstavnika ministrstva za kulturo BiH. Zanimiv je bil zlasti Petar Strčić, ki je poudaril, da zaenkrat Zveza arhivskih

delaveev Jugoslavije še obstaja in ne glede na situacijo, v kakršni se nahajamo, moramo arhivisti svoje delo opravljati častno in pošteno. Emira Hadžimuratović je prebrala poročilo o realizaciji sklepov predhodnega posvetovanja, ki je bilo v Tesliču 1990. leta. Kot je dejala, je bilo veliko narejenega, a še vedno ne vse. Morda je temu kriva tudi današnja politična situacija. Problemov je namreč vse več in za nekatere bodo potrebovali veliko časa, da se bodo lahko rešili. Vsi delajo v mejah zmožnosti. Sledila je predstavitev GLASNIKA, glasila arhivskih delaveev in arhivov BiH in inventarja arhiva Tuzle.

Uvodni referat je predstavil Azem Kožar, ki se je skupaj z Matkom Kovačevićem lotil teme prvega dneva posvetovanja. Dejal je, da ta referat in čas, ki ga je imel na razpolago, ni imel cilja niti ni mogel zajeti celotne problematike arhivske dejavnosti v BiH v tem trenutku, ampak je imel nalogo, da pokaže na osnovne probleme in aktivnosti arhivske službe in drugih relevantnih subjektov pri njihovem reševanju. Rešitev je v podražavljanju arhivske službe. Kljub temu, da vizija kulture in kulturne politike prve večstrankarske oblasti še ni v celoti poznana, upa, da bo ta imela več posluha za reševanje teh problemov. Sledilo je 11 koreferatov.

Dr. Bogdan Lekić je govoril o prednosti arhiva splošnega tipa, ki ima status organa uprave v novih družbenih pogojih, Seada Hadžimehmedagić pa o prevzemanju arhivskega gradiva ukinjenih družbenopolitičnih organizacij in o evidentiranju in vzpostavljanju sodelovanja z novimi političnimi organizacijami in združenji. Muhamed Musa je obdelal teoretični koncept arhivistično-dokumentarnega kompletiranja gradiva sivo zdravstvene varnosti Sarajevo, Slavica Klarić metodologijo priprave arhivskega gradiva o konfiskaciji in nacionalizaciji. Kako naj izgleda dolgoročno delovanje v arhivski dejavnosti, je prebrala Milena Gašić, Jovan Popović iz Arhiva Jugoslavije pa je obdelal nekaj vprašanj o financiranju in organiziranju arhivske dejavnosti. Mag. Azem Kožar je govoril o potrebah in možnostih arhivov v BiH glede prevzemanja arhivskega gradiva od imetnikov. Amira Šehović je obdelala zakonodajno-pravne aspekte statusa privatnega arhivskega gradiva v BiH. Samenka Pušac se je dotaknila nekaj vprašanj v zvezi z varovanjem in zaščito arhivskega in dokumentarnega gradiva, Miroslav Marić pa zakona o podjetjih. Za konec prvega dneva je Jasmina Hopić prebrala koreferat o problematiki zaščite arhivskega gradiva v tujih in mešanih podjetjih. Diskusije ni bilo.

Drugi dan je temo o standardih in normativih za arhivsko dejavnost v BiH predstavil mag. Vladimir Jerić. Dejal je, da gre za pionirski poizkus arhivske dejavnosti BiH, da z modernimi metodami projicira svoj razvoj do leta 2000 in da bosta le čas in praksa ovrednotila kvaliteto standardov in normativov. Sledilo je 7 koreferatov. David Davidović in Amila Mujezinović sta obdelala sedanje stanje organiziranosti in usposobljenosti arhiva kot nosilca arhivske dejavnosti. Sledil je zanimiv koreferat Edite Radosavljević, ki je govorila o časovnih normativih arhiva BiH in kako so se le-ti obnesli. Marija Divčić je obdelala razširjeno dejavnost arhivov